

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ
ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ**

Збірник наукових статей

ЛЬВІВ - 2024

УДК 37.041:811
ББК 81.2р.
А 43

*Рекомендовано Вченою радою факультету № 2 ІПФПНП ЛьвДУВС
(протокол № 3 від 13.11.2024)*

Рецензенти:

Кульчицька М.О., доцент кафедри українознавства та міжкультурної комунікації Львівського державного університету безпеки життєдіяльності кандидат філологічних наук, доцент

Андрусишин Р.М., заступник декана факультету №2 ІПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних наук

А 43 Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: Збірник наукових статей / Укладач: Л.І. Кузьо. Львів: ЛьвДУВС, 2024. 139 с.

У збірнику статей висвітлено методичні та педагогічні аспекти викладання мов, спрямовані на розвиток мовної культури як важливого елементу забезпечення лінгвістичної безпеки держави. Обговорено підходи до формування ініомовної компетентності правоохоронців України з урахуванням сучасних викликів та потреб, а також міжкультурної ініомовної компетентності, яка набуває особливого значення в освітньому процесі. Значна увага приділена організації самостійної роботи студентів, впровадженню інноваційних методів та форм навчання мов. Досліджено можливості онлайн-навчання як альтернативної форми до традиційних підходів, зокрема його переваги та виклики. Окремі статті присвячено актуальним викликам і перспективам сучасного навчання мов у багатокультурному середовищі, що підкреслює важливість розуміння культурного розмаїття у процесі вивчення та використання мов.

**УДК 37.041:811
ББК 81.2р.**

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2024

<https://www.englishpath.com/blog/13-ways-to-learn-english-fast-and-effectively/>

https://www.interpol.int/content/download/627/file/GI-07%20-%20CBT_EN_2020-06.pdf

<https://www.theiacp.org/resources/document/officer-safety-and-wellness>

Мирослава РІЙ

(Львівський державний університет внутрішніх справ)

АКТУАЛЬНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Проаналізовано основні сучасні підходи до викладання іноземних мов у закладах вищої освіти з метою покращення якості знань здобувачів вищої освіти та урізноманітнення, вдосконалення процесу викладання іноземних мов.

У статті розглядаються сучасні методи викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах, які спрямовані на підвищення ефективності навчального процесу та розвиток комунікативних компетенцій студентів. Зокрема, увага приділяється таким підходам, як комунікативний метод, метод змішаного навчання, перевернутий клас, проєктний та проблемний методи, а також використання автентичних матеріалів та інтерактивних технологій. Висвітлено переваги та особливості застосування кожного з методів, їх роль у формуванні практичних навичок, міжкультурної комунікації та критичного мислення. Описано інтеграцію інноваційних технологій, зокрема платформ для онлайн-навчання, засобів доповненої та віртуальної реальності, що дозволяє створювати більш гнучке та різнопланове освітнє середовище.

Ключові слова: пошук сучасних підходів, методи викладання іноземних мов, мовна особистість, фахова мова, закон, дискурс.

Annotation. *The thesis deals with the analysis of the main modern trends in the foreign languages teaching in the higher educational establishments for the aim to increase the quality of students' skills and verify the process of the foreign languages teaching.*

The article discusses modern methods of teaching foreign languages in higher education institutions aimed at improving the efficiency of the learning process and developing students' communicative competences. In particular, attention is paid to such approaches as the communicative method, blended learning, flipped classroom, project-based and problem-based methods, as well as the use of authentic materials and interactive technologies. The advantages and features of each method, their role in the development of practical skills, intercultural communication and critical thinking are highlighted. The integration of innovative technologies, including online learning platforms, augmented and virtual reality tools, is described, which allows creating a more flexible and diverse educational environment.

Key words: *search for modern approaches, methods of teaching foreign languages, linguistic personality, professional language, law, discourse.*

Постановка проблеми. Методика викладання іноземних мов постійно розвивається та перебуває у пошуку найефективніших способів навчання. Розвиток та модернізації освіти у закладах вищої освіти потребує проведення широкого кола наукових досліджень і розробок, пов'язаних із впровадженням у навчальний процес новітніх технологій та сучасних підходів. Випускники ЗВО повинні володіти іноземною мовою на достатньому для особистісного та професійного спілкування рівні, а для цього треба забезпечити ефективність навчання та покращити якість отриманих знань, навичок та вмінь.

Потреби держави у висококваліфікованих спеціалістах, здатних до встановлення ділових контактів та ділового співробітництва з іноземними партнерами, спеціалістах, що володіють іноземною мовою на фаховому рівні, знаходять відображення в робочих навчальних програмах ЗВО України [5, с. 21]. Іноземна мова сьогодні є не просто частиною культури певної нації, але це і

запорука успіху, майбутньої вдалої кар'єри здобувачів вищої освіти. Досягнення високого рівня володіння іноземною мовою неможливе без фундаментальної мовної підготовки в вищій школі. У більшості ЗВО країни здобувачі вищої освіти опановують принаймні дві іноземні мови. Тому актуальним постає питання про впровадження новітніх методів викладання іноземної мови та спеціальних навчальних технік і прийомів.

Аналіз останніх досліджень. Останні дослідження у сфері викладання іноземних мов у закладах вищої освіти показують, що сучасні методики навчання активно інтегрують інноваційні технології, гнучкі освітні підходи та міждисциплінарні методи. Дослідники зосереджують увагу на таких аспектах, як комунікативна спрямованість навчання, використання цифрових платформ для підтримки інтерактивної взаємодії та запровадження міжкультурних компонентів у навчальні програми.

Метою цієї статті є аналіз сучасних методів викладання іноземних мов у закладах вищої освіти. Також метою є розглянути сучасні підходи до вивчення іноземної мови, зорієнтованість його змісту на цінності особистісного розвитку й гуманізму.

Виклад основного матеріалу. У методиці навчання іноземних мов “методи навчання – це упорядковані способи діяльності викладача та здобувача вищої освіти, спрямовані на ефективне розв’язання навчально-виховного матеріалу; метод навчання виступає інструментом діяльності викладача для виконання керівної функції – наučіння” [2, с. 150]. На жаль, на практиці викладачі іноземних мов часто застосовують перевірені часом стандартні навчальні методи. Іноді процес викладання мови, як це не прикро, продовжує залишатися варіантом граматико-перекладного методу. Сьогодні відбувається реформування навчального процесу у вишах України відповідно до загальноєвропейських вимог до якості освіти: інформатизація-глобалізація освітнього простору, інтеграція процесів у сучасній освіті, налагодження українськими ЗВО співпраці з європейськими та східними навчальними закладами у сфері навчальної та наукової діяльності, проведення міжнародних

обмінів, можливість здобуття другої вищої освіти, навчання за магістерськими програмами за кордоном тощо.

За таких умов мають змінюватися й освітні технології викладання іноземних мов. Сама мовна освіта теж поступово модернізується шляхом впровадження модульно-рейтингової системи навчання іноземних мов, міждисциплінарної інтеграції, демократизації та економізації.

Проблема пошуку сучасних ефективних підходів до викладання іноземних мов є актуальною і відображена як у працях вітчизняних, так і зарубіжних учених (О. Бігич, І. Бім, В. Буренко, Н. Жеренко, І. Зязюн, О. Коваленко, О. Метьюлкіна, С. Ніколаєва, В. Редько, С. Рубінштейн, Л. Сажко, М. Сухолуцька, В. Черниш, Л. Шавернєва, О. Шаленко та ін.) [1, 3, 4].

Проте постійна еволюція суспільного замовлення зумовлює необхідність подальшого дослідження теоретичних основ різних підходів та специфіки їх реалізації у процесі навчання.

Отже, на сучасному етапі виділяють такі головні *підходи* до викладання іноземних мов у ЗВО:

- а) *інформаційний підхід*, характерною рисою якого є точність і конкретність теоретичних знань;
- б) *підхід-інновація* забезпечує позитивну мотивацію здобуття знань з усіх предметів, активне функціонування інтелектуальних і вольових сфер, формує стійкий інтерес до предмета, сприяє розвитку творчої особистості;
- в) *біхевіористичний підхід* визначає сформованість реакцій на іншомовні стимули через знання традицій та цінностей іншої країни, вміння відображати свої знання у процесі комунікації;
- г) *когнітивний підхід* передбачає використання знань людини та об'єктів навколишнього середовища для ефективнішого навчання;
- д) *прагматичний підхід* враховує той факт, що в реальній комунікації висловлювання існує тільки у прагматичному контексті;
- е) *індивідуальний підхід* передбачає добір певних індивідуальних завдань, навичок і вмінь;

ж) *комунікативний підхід* поєднує свідомі та підсвідомі компоненти у процесі навчання іноземної мови, тобто засвоєння правил оперування іншомовними моделями відбувається одночасно з оволодінням їхньою комунікативномовленнєвою функцією;

з) *свідомо-пізнавальний підхід* спрямовує діяльність студента передусім на засвоєння правил використання лексико-граматичних моделей, на основі яких відбувається свідоме конструювання висловлювань;

і) *тематичний підхід* полягає в уніфікації тем, наданні їм творчого характеру;

к) *підхід-діяльність* передбачає вивчення природи значення з позицій функціонування, наголошує аналіз прагматичних і семантичних аспектів, розширює уявлення студентів про зв'язок між номінативною природою і функціональним значенням;

л) *інтуїтивно-свідомий підхід* враховує моделі в інтенсивному режимі з подальшим усвідомленням їхнього значення та правил оперування ними.

Зазначимо, що на цьому етапі розвитку методичної науки основними методами навчання іноземних мов вважають комунікативний та конструктивістський методи. Паралельно розрізняють традиційні (метод повної фізичної реакції (Total Physical Response), сугестивний метод, драматичний метод, мовчазний метод, груповий метод, метод активізації резервних можливостей особистості та колективу) та альтернативні (навчання з комп'ютерною підтримкою (CALL), метод сценарію (Storyline Method), метод симуляцій, каруселі, навчання за станціями, метод групових пазлів, метод рольової гри, кейз-метод) методи навчання.

Висновки: Отже, впровадження сучасних підходів у процес викладання іноземних мов у ЗВО має підвищити якість навчання іноземних мов, а також наблизити його до стандарту носія мови. Для покращення якості знань здобувачів вищої освіти з іноземних мов варто використовувати вищезгадані підходи, які дають змогу урізноманітнити та вдосконалити процес викладання іноземних мов, зробити його максимально наближеним до реальних умов.

Список використаних джерел

1. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посібник / Н. П. Волкова. – К. : Академ-видав, 2007. – 616 с.
2. Зазуліна Л. В. Педагогічні проекти : наук.-метод. посібник / Л. В. Зазуліна. – Кам'янець-Подільський : Абетка – НОВА, 2006. – 40 с.
3. Кузьмічев А. І. Педагогіка : підручник / А. І. Кузьмічев, В. Л. Омеляненко. – К. : Знання-Прес, 2010. – 447 с.
4. Нові технології навчання : наук.-метод. зб. – К. : Наук.-метод. центр вищої освіти, 2008. – Спецвипуск. – 187 с.
5. Програма з англійської мови для професійного спілкування / Г. Є. Бакаєва, О. А. Борисенко, І. І. Зуєнок. – К. : Ленвіт, 2005. – 119 с.

Надія САЛАМІН

(Львівський державний університет безпеки життєдіяльності)

СУЧАСНО - КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ЗВО)

Анотація. *Розвідка присвячена аналізу викладання англійської мови у закладах вищої освіти, адаптації методів навчання до сучасних реалій, інтеграції інноваційних технологій, проектного навчання, розвитку комунікативних навичок та міжкультурної компетенції. Особливу увагу приділено інтеграції навчального процесу, яка враховує різноманітність студентів та їхні професійні орієнтири.*

Ключові слова: *англійська мова, інноваційний підхід, викладання, оптимізація навчального процесу, методика, основні елементи*

Abstract. *The research is devoted to the analysis of English language teaching in higher education institutions, adaptation of teaching methods to modern realities,*